

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2021-210

§ 56. Östhammars kommuns inställning till en utbyggnad av slutförvaret för kortlivat låg- och medelaktivt avfall (SFR) i Forsmark

Beslut

Kommunfullmäktige i Östhammars kommun tillstyrker utbyggnad av anläggning för slutförvaring av kortlivat låg- och medelaktivt avfall i Forsmark i Östhammars kommun i enlighet med Svensk kärnbränslehantering AB:s ansökan under förutsättning att beslutet förenas med följande förbehåll:

- att regeringen ska pröva tillåtligheten av verksamheten vid en omprövning av verksamheten samt
- att kommunfullmäktiges tillstyrkan inhämtas innan tillåtlighet meddelas.

Regeringen ska alltid pröva tillåtligheten av verksamheten och inhämta kommunfullmäktiges tillstyrkan om förändringen av verksamheten kan antas få betydande omfattning eller bli av ingripande slag. Det kan exempelvis, men inte uteslutande, gälla ökad avfallsvolym, ändrade avfallstyper, mellanlagring, ny transporttunnel eller fortsatt drift efter att kärnkraftsindustrins behov av anläggningen upphört.

Motiv till beslut

BAKGRUND

Svensk kärnbränslehantering AB (SKB) lämnade i december 2014 in en ansökan om tillstånd enligt miljöbalken (1998:808) till utökad verksamhet vid anläggningen för slutförvaring av låg- och medelaktivt avfall (SFR) i Forsmark, Östhammars kommun. SKB lämnade samtidigt in en ansökan om tillstånd enligt kärntekniklagen (1984:3). Den befintliga anläggningen har varit i drift sedan 1988.

Tillstånd till den befintliga anläggningen gavs av regeringen 1983. Östhammars kommun hade, enligt dåvarande 136 a § byggnadslagen, vetorätt i prövningen. Kommunfullmäktige tillstyrkte 1982 ansökan med villkoret att regeringen skulle förbehålla sig rätten att pröva en utbyggnad av SFR enligt byggnadslagen. Detta är tydligt omhändertaget i regeringens beslut som anger att ”en komplettering av SFR-1 med slutförvaring av s. k. hårdkomponenter och rivningsavfall skall prövas enligt 136 a § byggnadslagen”.

Regeringsprövningen

I maj 2016 beslutade regeringen, efter en skrivelse från Östhammars kommun, att förbehålla sig rätten att pröva tillåtligheten av den planerade utbyggnaden enligt 17 kap. 3 § miljöbalken. För att regeringen ska få tillåta verksamheten krävs, enligt den så kallade vetorätten i 17 kap. 6 § miljöbalken, kommunfullmäktiges tillstyrkan. Kommunfullmäktige i Östhammars kommun har därför att ta ställning till om utbyggnaden ska tillstyrkas eller inte. Regeringen har även att fatta beslut om tillstånd enligt kärntekniklagen.

Kommunfullmäktige

Vetoventilen

Regeringen kan med stöd i den så kallade vetoventilen i miljöbalken, trots att kommunens tillstyrkan krävs, tillåta verksamheten om den är synnerligen angelägen ur nationell synpunkt och inga lämpliga alternativ finns.

Huvudförhandlingen i Mark- och miljödomstolen och villkor

Under hösten 2019 hölls en två veckor lång huvudförhandling i tillåtlighetsfrågan i Mark- och miljödomstolen i Nacka. Vid förhandlingarna avhandlades bland annat strålsäkerhet, övriga miljökonsekvenser, informationsbevarande, övervakning efter förslutning och frågan om ansvar efter förslutning. Under förhandlingen redogjorde SKB även för vilka skyddsåtgärder, i form av åtaganden och tillståndsvillkor, som SKB avser att vidta för att minimera miljöpåverkan. Östhammars kommun redovisade sina ställningstagande i relation till SKB:s förslag till villkor och åtaganden samt lämnade sin inställning till övriga frågor, inklusive ansvar efter förslutning.

Östhammars kommun utgår från att SKB i en eventuell efterföljande tillståndsprövning kommer att stå fast vid de tillståndsvillkor och åtaganden som presenterats i handläggningen i Mark- och miljödomstolen. Östhammars kommun anser att regeringen i ett eventuellt tillåtlighetsbeslut, genom tillåtlighetsvillkor, inte bör föregripa eller begränsa möjligheten för Mark- och miljödomstolen att meddela särskilda villkor i en efterföljande tillståndsprövning.

VIKTIGA FRÅGOR FÖR ÖSTHAMMARS KOMMUN

Östhammars kommun har, genom att vara värdkommun och genom sin vetorätt, en central roll i prövningen av utbyggnaden av SFR. Kommunen har sedan 2010, när de inledande samråden om utbyggnaden påbörjades, deltagit aktivt i den aktuella prövningsprocessen. Sedan 1980-talet har kommunen på olika sätt varit engagerad i SFR, bland annat genom arbetet inför kommunfullmäktiges vetobeslut 1982 och därefter, sedan anläggningen togs i drift 1988, genom arbetet i lokala säkerhetsnämnden.

I samband med att SKB påbörjade platsundersökningar i Forsmark inför ett eventuellt slutförvar för använt kärnbränsle, bildade Östhammars kommun 1995 en slutförvarsorganisation med ledamöter från samtliga politiska partier i kommunfullmäktige. Dessa ledamöter har i uppdrag att särskilt följa processen. Organisationen har, ur ett kommunalt perspektiv, informerat om och granskat de handlingar som rör slutförvaring av radioaktivt avfall som SKB, Strålsäkerhetsmyndigheten och övriga aktörer löpande presenterat. Genom detta arbete har kommunen byggt upp en omfattande kunskap om slutförvaring, radioaktivt avfall och andra frågor kopplade till detta.

Denna kunskapsuppbyggnad innebär att kunskapsläget hos Östhammars kommuns beslutande politiker är mycket högt. De politiker som idag är verksamma i kommunen har lång erfarenhet av att arbeta med frågan; ett arbete som har bedrivits såväl internationellt, nationellt som lokalt. Kommunen har yttrat sig skriftligt och även aktivt deltagit i huvudförhandlingen i Mark- och miljödomstolen i den pågående tillståndsprocessen. Processen har hittills präglats av öppenhet och tillit till att samtliga parter tar ansvar i enlighet med sina respektive roller (verksamhetsutövare, prövande myndigheter och kommun). Den öppenheten och tilliten vill Östhammars kommun bibehålla eftersom det är kommunens bedömning att det gynnar staten, kommunen och inte minst verksamhetsutövaren.

Kommunfullmäktige

Östhammars kommun anser att kommunens kunskap om, och därmed förståelse för, utbyggnaden av SFR nu är tillräcklig för att fatta beslut i tillåtlighetsfrågan.

Inför kommunfullmäktiges beslut om tillstyrkan eller avstyrkan har det varit avgörande att frågor av central betydelse för kommunen blivit utredda och besvarade.

Förutsättningar för Östhammars kommuns beslut

SKB:s ansökan om utbyggnad av SFR har justerats i ett antal avseenden sedan ansökan lämnades in. Östhammars kommun förutsätter att:

- den maximala mängden avfall som ska slutförvaras i utbyggt SFR är 180 000 m³,
- det är de avfallstyper som beskrivits i ansökan som ska slutförvaras i SFR,
- mellanlagring och ny transporttunnel är inte med i ansökan och
- SFR kommer att slutligt förslutas när kärnkraftsindustrins behov av anläggningen upphört.

Östhammars kommun utgår i sitt beslut från att dessa förutsättningar kommer att utgöra grunden för ett eventuellt tillstånd till utbyggt SFR.

Den långsiktiga säkerheten

En grundläggande fråga inför kommunens ställningstagande är den långsiktiga säkerheten. Östhammars kommun har genom hela processen förlitat sig på Strålsäkerhetsmyndigheten när det gäller frågor rörande strålsäkerhet och den långsiktiga säkerheten. Strålsäkerhetsmyndigheten har i sitt yttrande till regeringen tillstyrkt ansökan.

Även Mark- och miljödomstolen har tillstyrkt ansökan och skriver i sitt yttrande till regeringen gällande strålsäkerhet att SKB ”visat att det saknas beaktansvärd risk för skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön, såväl under utbyggnad och drift som efter förslutning”.

Östhammars kommun har under prövningsprocessen lyft en del frågeställningar som kommunen bedömt påverkar den långsiktiga säkerheten. Kommunen anser att dessa frågeställningar nu omhändertagits på ett tillfredställande sätt men vill ändå betona vikten av ett par av dem.

En frågeställning har gällt kontroll och uppföljning i alla delar av avfallskedjan. För att säkerhetsprincipen begränsad mängd långlivade radionuklider ska upprätthållas är det av yttersta vikt att SKB har full kontroll på vilken typ av avfall som deponeras i SFR. Deponeringen av de så kallade S.14-faten, med felaktig beskrivning av innehållet, är ett exempel på en allvarlig brist i kontrollen. Det är naturligtvis ytterst allvarligt att detta kunnat hända och av yttersta vikt att det dragits lärdom av det inträffade så att det inte händer igen. Även om Östhammars kommun bedömer att SKB på ett godtagbart sätt redogjort för hur man avser att kontrollera avfallet, vill kommunen betona vikten av att det finns kontroller och rutiner som säkerställer att något liknande inte händer igen.

En annan frågeställning som Östhammars kommun anser är viktig att lyfta särskilt gäller försvarsdelen 2BMA. Det har under prövningsprocessen lyfts att det finns en del kvarstående osäkerheter kopplade till 2BMA. Strålsäkerhetsmyndigheten har dock bedömt att eventuella brister i skyddsförmåga som finns i den föreslagna utformningen i jämförelse med ett

Kommunfullmäktige

silotalternativ går att hantera genom att optimera förvarets skyddsförmåga som helhet och styra långlivat material till det befintliga siloförvaret. Östhammars kommun vill betona vikten av denna optimering genom planering, styrning och kontroll vid deponering av avfallet.

Östhammars kommun förlitar sig på Strålsäkerhetsmyndighetens expertkunskaper om strålsäkerhet och myndighetens bedömning när det gäller den långsiktiga säkerheten.

Övrig miljöpåverkan

En central fråga för Östhammars kommun är den lokala miljöpåverkan och dess effekter på närmiljön och för kommunens medborgare. Det är ofrånkomligt att en verksamhet som SFR påverkar omgivningen och det krävs omfattande åtgärder för att skydda människors hälsa och miljön.

Mark- och miljödomstolen bedömer, i sitt yttrande till regeringen, att SKB:s miljökonsekvensbeskrivning uppfyller miljöbalkens krav. Domstolen skriver vidare att SKB visat att den sökta verksamheten uppfyller miljöbalkens krav på val av plats och metod och även i övrigt uppfyller de allmänna hänsynsreglerna. Gällande till exempel buller och utsläpp till vatten bedömer domstolen att det med SKB:s föreslagna åtaganden och skyddsåtgärder finns förutsättningar att ge tillstånd.

Östhammars kommun har under prövningsprocessen lyft ett flertal frågeställningar kopplade till övrig miljöpåverkan. En viktig fråga för boende längs med transportvägarna till och från Forsmark är ökade bullernivåer till följd av ökad trafikmängd. I samband med huvudförhandlingen i Mark- och miljödomstolen hösten 2019 föreslog SKB ett villkor som innebär att SKB ska erbjuda buller-dämpande åtgärder till permanentboende längs väg 76 mellan Forsmark och Börstil. Östhammars kommun är positiv till villkorsförslaget.

SKB har även föreslagit ett villkor om att vidta åtgärder för att minska kvävebelastningen på Öregrundsgrepen. Östhammars kommun har inga invändningar mot att det, i detta skede av prövningen, inte preciseras vilken form av kompensationsåtgärder som ska vidtas men vill betona vikten av att målet med åtgärderna specificeras vid en eventuell tillståndsprövning.

Under en utbyggnad av SFR, såväl som vid byggnation av ett slutförvar för använt kärnbränsle, kommer SKB ha ett stort behov av vatten. Tillgången på grundvatten av god kvalitet är begränsad i Östhammars kommun och kommunen har önskat klagörande angående hur SKB tänkt lösa vattenbehovet. Under sommaren 2020 genomförde SKB ett samråd i syfte att söka tillstånd för uttag och behandling av havsvatten för att försörja de båda nämnda anläggningarna med industrivatten. Östhammars kommun är positiv till att SKB föreslagit en alternativ lösning för att tillgodose sitt behov av industrivatten.

Östhammars kommun delar Mark- och miljödomstolens bedömning avseende miljöpåverkan och hänvisar till ovan förda resonemang gällande de åtagande och villkorsförslag som SKB lämnat.

Ansvar efter förslutning

En viktig fråga för Östhammars kommun har genom hela processen, i både prövningen av utbyggnaden av SFR och i prövningen av ett slutförvar för använt kärnbränsle, varit frågan om det långsiktiga ansvaret för slutförvar.

Kommunfullmäktige

Riksdagen fattade den 10 juni 2020 beslut om lagändringar som innebär att statens ansvar för vissa kärntekniska anläggningar, till exempel slutförvar för använt kärnbränsle och kärnavfall, tydliggörs. Ändringarna trädde i kraft den 1 november 2020.

I och med de nu genomförda lagändringarna bedömer Östhammars kommun att frågan är tydligt klargjord.

Ändringar i ansökan

Ansökan avsåg ursprungligen även mellanlagring av långlivat låg- och medelaktivt avfall i SFR i avvaktan på det planerade slutförvaret för långlivat låg- och medelaktivt avfall (SFL). SKB återkallade 2017 denna del av ansökan och ansöker inte längre om mellanlagring av avfall i SFR.

Ansökan har även ändrats gällande slutförvaringen av reaktortankar av kokvattentyp. I den ursprungliga ansökan skulle reaktortankarna slutförvaras hela vilket innebar att det behövdes en ny transporttunnel för reaktortankarna. SKB ändrade 2017 denna del av ansökan och reaktortankarna ska nu segmenteras före slutförvaring vilket innebär att det inte längre finns behov av en ny transporttunnel. Mindre ytor behöver därmed tas i anspråk ovanjord och berguttaget blir mindre.

Östhammars kommun är positivt till dessa både ändringar av ansökan. Dessa ändringar har underlättat kommunens ställningstagande gällande utbyggnaden av SFR och kommunen förutsätter att mellanlagring och ny transporttunnel fortsatt inte kommer att vara med i ansökan.

ÖSTHAMMARS KOMMUNS FORTSATTA ROLL

Östhammars kommun anser sig ha befogad rätt till insyn i utvecklingen av SFR även efter det att ett eventuellt tillstånd har meddelats. Östhammars kommun har genom åren betonat vikten av kommunens fortsatta roll. Det gäller dels den fortsatta stegvisa prövningen enligt kärntekniklagen men även andra områden där kommunen och dess medborgare påverkas. Ett område där kommunen (eller dess framtida motsvarighet) förväntas få en viktig roll är gällande det långsiktiga informationsbevarandet, det vill säga informationsbevarande efter förslutning av SFR. Det är därför viktigt att kommunen ges förutsättningar till att både bevaka och följa frågan, men också att vara med i arbetet med utformningen av informationsbevarande för slutförvar i Östhammars kommun.

Östhammars kommun anser att dess bidrag i processen, med bland annat lokal kunskap och lokala frågeställningar, har förbättrat processen och även framöver kommer att bidra till att viktiga frågor lyfts fram och belyses. Den öppenhet som hittills präglat slutförvarsfrågan generellt är viktig för att skapa förtroende för processen och för förankring och förståelse i lokalsamhället. Även här har kommunen en viktig roll eftersom kommuninvånarna och de lokala organisationerna i första hand vänder sig till kommunen för att framföra sina synpunkter. För en god fortsatt förståelse och kunskap om en eventuell utökad verksamhet i lokalsamhället, vill Östhammars kommun betona vikten av en öppen process även under utbyggnad, drift och avveckling. Enligt kommunens bedömning gynnar öppenhet alla parter i processen.

Kommunfullmäktige

Dialogforum

SKB har föreslagit ett tillståndsvillkor om dialogforum som kommunen är positiv till. Under en eventuell tillståndsprocess behöver formen och mandatet för dialogforumet preciseras.

Stegvis prövning

Angående kommunens roll i den stegvisa prövningen enligt kärntekniklagen, föreslogs i utredningen "Ny kärntekniklag – med förtydligat ansvar" (SOU 2019:16) att samråd med bland annat kommuner ska ske innan beslut fattas om att gå vidare till nästa steg. Östhammars kommun är positivt till detta förslag till lagändring och instämmer med utredarna om att kärntekniklagen behöver moderniseras avseende insyn och inflytande i enlighet med internationella rekommendationer och direktiv (till exempel Århuskonventionen).

Framtida beslutsprocesser

Enligt nuvarande tidsplan har utbyggt SFR en planerad drifttid som sträcker sig fram till omkring år 2070. Östhammars kommun bedömer dock att det finns många faktorer som skapar osäkerheter kopplade till tidsplanen för driften av SFR. SFR är det slutförvar i kärnkraftsindustrins slutförvarssystem som planeras att tas ur drift sist. Det finns i dagsläget osäkerheter kopplade till tidsplanen för övriga delar av slutförvarssystemet som påverkar tidsplanen för SFR.

I SFR slutförvaras även radioaktivt avfall från andra verksamheter än kärnkraftsindustrin. I dagsläget finns det ingen plan för hur detta avfall ska tas omhand när SKB inte längre har behov av anläggningen. SKB, som ägs, drivs och finansieras av den svenska kärnkraftsindustrin, har ingen anledning att driva eller finansiera SFR när industrins behov av anläggningen upphört. Östhammars kommun anser att om det vid denna tidpunkt finns behov av ett slutförvar för annat låg- och medelaktivt avfall, och SFR bedöms vara ett lämpligt alternativ för detta, krävs en ny tillåtlighetsprövning med kommunal vetorätt.

Östhammars kommun har i tidigare yttranden lyft den risk kommunen anser finns för att SFR förblir öppet även efter att kärnkraften avvecklats om det inte finns ett annat system för att ta hand om detta avfall. Kommunen vill betona vikten av att SFR slutligt försluts när verksamheten i slutförvaret upphör. SKB har gjort beräkningar på vilka doskonsekvenser det skulle få om SFR inte försluts. Beräkningarna utfördes när det fortfarande vara aktuellt med mellanlagring av långlivat avfall men enligt Strålsäkerhetsmyndigheten skulle dosen överskrida motsvarande riskkriterium om förvaret inte försluts även utan detta avfall.

Med anledning av de osäkerheter som finns kopplade till tidsplanen och eventuella behov av anläggningen för icke-kärntekniskt avfall bedömer Östhammars kommun att förutsättningarna kan komma att ändras och därmed leda till en omprövning av verksamheten innan förvaret försluts.

Östhammars kommun anser att om förutsättningarna förändras så att det krävs en omprövning av verksamheten så ska regeringen pröva tillåtligheten av verksamheten och kommunfullmäktiges tillstyrkan inhämtas innan tillåtlighet meddelas. Östhammars kommuns tillstyrkan gäller under förutsättning att ett eventuellt tillåtlighetsbeslut från regeringen förenas med förbehåll som säkerställer kommunens roll i eventuella framtida beslutsprocesser.

Kommunfullmäktige

Finansiering

En förutsättning för att Östhammars kommun fortsatt ska kunna vara en aktiv part är att kommunens arbete med slutförvarsfrågor är fullt ut finansierat. En kunnig och engagerad värdkommun ger ett annat perspektiv och legitimitet till prövningsprocesserna. I en gemensam skrivelse till regeringen (M2019/02262/Ke) har Östhammars och Oskarshamns kommun hemställt om ändring i lagen om finansiering av kärntekniska restprodukter. Även Kärnavfallsrådet har lyft behovet av att se över finansieringslagstiftningen och anför, kopplat till att kommunen för 2019 fick avslag på medel från Kärnavfallsfonden för att följa prövningen enligt kärntekniklagen, att ”bestämmelserna enligt finansieringslagstiftningen behöver ses över så att berörda kommuner kan få full finansiering för att följa prövningar även enligt kärntekniklagen”. I samma yttrande skriver Kärnavfallsrådet även att kommunernas deltagande är en förutsättning för tillit och acceptans.

Östhammars kommun vill betona vikten av att regeringen skyndsamt hanterar kommunernas hemställan och säkerställer kommunernas möjligheter att fortsätta bidra i slutförvarsarbetet.

ÖSTHAMMARS KOMMUN SOM VÄRDKOMMUN

Östhammars kommuns viktiga roll i den svenska slutförvarsprocessen upphör inte i och med vetobeslutet. Om tillåtlighet ges kommer kommunen, förutom den roll den bör ha i den fortsatta stegvisa prövningen och i utformandet av till exempel informationsbevarande åtgärder (se ovan), att ha en central roll som värdkommun för ett utbyggt SFR och eventuellt även för ett slutförvar för använt kärnbränsle. Det är även rimligt att anta att Östhammars kommun kommer att vara en av platserna vid lokaliseringsutredning av ett framtida slutförvar för långlivat låg- och medelaktivt radioaktivt avfall (SFL).

Östhammars kommun vill i detta sammanhang uppmärksamma regeringen på de stora samhällsliga konsekvenser som en verksamhet av denna dignitet och art kan generera.

Östhammars kommun har med tillgängliga medel från Kärnavfallsfonden, byggt upp en organisation för att kunna informera såväl inom den kommunala organisationen som ut till kommuninvånarna om processen och dess innehåll. Kommunens slutförvarsorganisation har deltagit i både processen om utbyggnaden av SFR och i processen om ett slutförvar för använt kärnbränsle. Detta har inneburit att det i organisationen har byggts upp en kunskap och förståelse för hela det svenska systemet för hantering av radioaktivt avfall från kärnkraftsindustrin. På motsvarande sätt har det även i Oskarshamns kommun byggts upp en organisation för att hantera frågor kopplande till det svenska slutförvarssystemet. Båda kommunerna är små kommuner som ska bevaka anläggandet av verksamheter som i allra högsta grad är en nationell snarare än en kommunal angelägenhet.

Storleken och komplexiteten på slutförvarssystemet och dess olika delar ställer stora krav på kommunen, både vad gäller resurser och upprätthållande av kompetens för att kunna bevaka och delta i processen. Frågans dignitet och tidsperspektiv ställer således kommunens uthållighet på prov både när det gäller kapacitet och kompetens för att kunna påverka och bidra till en så bra process som möjligt med öppenhet och insyn.

Konsekvenserna för en värdkommun av denna omfattande verksamhet, de utmaningar det innebär för kommunens ekonomi och infrastruktur samt bibehållande av kommunens kärnverksamhet är svåra att överblicka men Östhammars kommun har identifierat ett antal utmaningar som ryms under huvudrubrikerna kompetensförsörjning och infrastruktur nedan.

Kommunfullmäktige

Kompetensförsörjning

För kärnteknisk verksamhet krävs många olika kompetenser ställt i relation till den fas som olika anläggningar och projekt befinner sig i tidsmässigt. I samtliga faser behövs kompetent arbetskraft i projektet. Det finns redan idag ett behov av såväl personal för anläggningsarbeten, som ingenjörer och specialistkompetenser ute på Forsmarkshalvön och inom de myndigheter som bedriver tillsyn på dessa verksamheter. Det är angeläget att det finns utbildningar på yrkes-, högskole- och universitetsnivå som kan kompetensförsörja denna typ av verksamhet i ett långt tidsperspektiv. Anläggningarna för kärnteknisk verksamhet behöver av naturliga skäl ett mer enskilt läge, vilket gör att arbetskraften vid anläggningarna måste ha goda förutsättningar att transportera sig till och från anläggningarna.

De kärntekniska verksamheterna i Östhammars kommun bidrar till en stor del av Sveriges energiförsörjning och en lösning på ett nationellt avfallsproblem. Det är för Östhammars kommun en självklar utgångspunkt att staten måste ta ett större ansvar för att underlätta för kompetensförsörjningen för dessa verksamheter.

Infrastruktur

Infrastruktur rymmer vägar för samtliga trafikslag och trafikanter, elnätskapacitet för att möta behov av elektrifiering av arbetsmaskiner, anslutande företagsetableringar och bostadsbyggande exempelvis på Forsmarkshalvön och bredbandskapacitet i hela kommunen för att möjliggöra distansarbete för att vara attraktiva arbetsgivare.

Östhammars kommun ser att det finns en möjlighet för regeringen att styra alternativt adressera medel inom ansvariga sektorsmyndigheter för att tillgodose allmänna intressen. Östhammars kommun har tidigare framfört argument gällande detta i yttranden i prövningen av slutförvaret för använt kärnbränsle.

Med detta överlämnar Östhammars kommun till regeringen att fortsätta beredningen av ärendet.

Ärendebeskrivning

Svensk kärnbränslehantering AB (SKB) ansökte 2014 om tillstånd för utbyggnad och fortsatt drift av slutförvarsanläggningen för kortlivat låg- och medelaktivt avfall (SFR) i Forsmark i Östhammars kommun.

Prövningen av utbyggnad och fortsatt drift av SFR sker enligt två lagstiftningar; miljöbalken och kärntekniklagen. Regeringen beslutade 2016 att tillåtligheten av den planerade utbyggnaden ska prövas av regeringen. Beslutet innebär bland annat att kommunen har så kallad vetorätt i prövningen enligt miljöbalken vilket innebär att kommunfullmäktiges tillstyrkan krävs för att regeringen ska få tillåta verksamheten. Fullmäktige i Östhammars kommun har därför att ta ställning till om utbyggnaden av SFR ska tillstyrkas eller inte.

Miljödepartementets diarienummer: M2019/02009/Me

Kommunfullmäktige

Beslutsunderlag

Bilagor (som även skickas ut på papper till fullmäktige):

1. Informationsfolder om SFR
2. Östhammars kommuns vetobeslut från 1982
3. Regeringens beslut om tillåtlighetsprövning
4. Mark- och miljödomstolens yttrande till regeringen
5. Strålsäkerhetsmyndighetens yttrande till regeringen

Länkar:

- [Östhammars kommuns yttranden](#)
- [Ansökningshandlingar](#)
- [Strålsäkerhetsmyndighetens yttrande till regeringen med bilagor](#)
- [Ett förtydligt statligt ansvar för vissa kärntekniska anläggningar](#)

Ärendets behandling

Följande förslag till beslut fanns till beredningen i kommunstyrelsens arbetsutskott:

Förslag 1.

Kommunfullmäktige i Östhammars kommun tillstyrker utbyggnad av anläggning för slutförvaring av kortlivat låg- och medelaktivt avfall i Forsmark i Östhammars kommun i enlighet med Svensk kärnbränslehantering AB:s ansökan.

Förslag 2.

Kommunfullmäktige i Östhammars kommun tillstyrker utbyggnad av anläggning för slutförvaring av kortlivat låg- och medelaktivt avfall i Forsmark i Östhammars kommun i enlighet med Svensk kärnbränslehantering AB:s ansökan.

Östhammars kommun hemställer att regeringens beslut om tillåtlighet förenas med följande förbehåll:

- att regeringen ska pröva tillåtligheten av verksamheten vid en omprövning av verksamheten samt
- att kommunfullmäktiges tillstyrkan inhämtas innan tillåtlighet meddelas.

Regeringen ska alltid pröva tillåtligheten av verksamheten och inhämta kommunfullmäktiges tillstyrkan om förändringen av verksamheten kan antas få betydande omfattning eller bli av ingripande slag. Det kan exempelvis, men inte uteslutande, gälla ökad avfallsvolym, ändrade avfallstyper, mellanlagring, ny transporttunnel eller fortsatt drift efter att kärnkraftsindustrins behov av anläggningen upphört.

Förslag 3.

Kommunfullmäktige i Östhammars kommun tillstyrker utbyggnad av anläggning för slutförvaring av kortlivat låg- och medelaktivt avfall i Forsmark i Östhammars kommun i

Kommunfullmäktige

enlighet med Svensk kärnbränslehantering AB:s ansökan under förutsättning att beslutet förenas med följande förbehåll:

- att regeringen ska pröva tillåtligheten av verksamheten vid en omprövning av verksamheten samt
- att kommunfullmäktiges tillstyrkan inhämtas innan tillåtlighet meddelas.

Regeringen ska alltid pröva tillåtligheten av verksamheten och inhämta kommunfullmäktiges tillstyrkan om förändringen av verksamheten kan antas få betydande omfattning eller bli av ingripande slag. Det kan exempelvis, men inte uteslutande, gälla ökad avfallsvolym, ändrade avfallstyper, mellanlagring, ny transporttunnel eller fortsatt drift efter att kärnkraftsindustrins behov av anläggningen upphört.

Förslag 4.

Kommunfullmäktige i Östhammars kommun tillstyrker inte utbyggnad av anläggning för slutförvaring av kortlivat låg- och medelaktivt avfall i Forsmark i Östhammars kommun i enlighet med Svensk kärnbränslehantering AB:s ansökan.

Dagens sammanträde

Yrkanden

Margareta Widén Berggren (S) med bifall av Bertil Alm (C), Pär-Olof Olsson (M), Julia Carlström (L), Martin Wahlsten (SD), Jacob Spangenberg (C), Ingeborg Sevastik (V) och Lars O. Holmgren (BoA) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Kerstin Dreborg (MP) yrkar avslag till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition på Margareta Widén Berggrens (S), Bertil Alms (C), Pär-Olof Olssons (M), Julia Carlströms (L), Martin Wahlstens (SD), Jacob Spangenberg (C), Ingeborg Sevastiks (V) och Lars O. Holmgrens (BoA) bifallsyrkande mot Kerstin Dreborgs (MP) avslagsyrkande och finner att kommunfullmäktige beslutar att bifalla kommunstyrelsens förslag till beslut.

Votering

Votering begärs.

Ja-röst för att bifalla kommunstyrelsens förslag.

Nej-röst för att avslå kommunstyrelsens förslag.

Resultat (se voteringsrapport för detaljer):

- Ja	48
- Nej	1

Ordförande finner att kommunfullmäktige bifaller kommunstyrelsens förslag.

Beslutet skickas till

Miljödepartementet (m.registrator@regeringskansliet.se)

SKB (registrator@skb.se)

Kommunfullmäktige

Strålsäkerhetsmyndigheten (registrator@ssm.se)

Länsstyrelsen i Uppsala län ([uppsala@lansstyrelsen.se](mailto: uppsala@lansstyrelsen.se))

Slutförvarsenheten (slutforvarsenheten@osthammar.se)